

Ex/SANS/PG/3.4F/2025

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2025

(2nd Year, 1st Semester)

SANSKRIT

COURSE : XIII/F

(Epistemology and Ontology)

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः-

1. अधोनिर्दिष्टेषु द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ - 8×2=16
- (क) महर्षिगौतमप्रोक्तं प्रत्यक्षप्रमाणलक्षणं किम्? तत्र लक्षणे 'अव्यपदेश्यम् अव्यभिचारि' इति पदयोः याथार्थ्यं विचारणीयम्।
1+4+3=8
- (ख) अनुमान-शब्दस्य निर्वचनपूर्वकं तत्स्वरूपं व्याख्यायताम्।
पूर्ववदनुमानस्वरूपं न्यायभाष्यदिशा व्याख्यायताम्। 4+4=8
- (ग) शब्दप्रमाणस्वरूपं तद्भेदश्च सोदाहरणं न्यायभाष्यदिशा व्याख्यायताम्।
4+4=8

SANS-1248

[Turn Over]

(2)

2. निम्नलिखितेषु द्वितयमाश्रित्य टीका रचनीया - 5×2=10
- (क) चतसृष्वेवम्बिधासु तत्त्वं परिसमाप्यते।
(ख) साधनीयार्थेषु यावति शब्दसमूहे सिद्धिः परिसमाप्यते, तस्य पञ्चावयवाः प्रतिज्ञादयः।
(ग) आत्माद्यपवर्गपर्यन्तप्रमेये मिथ्याज्ञानं कीदृशं भवतीति न्यायभाष्यदिशा व्याख्यायताम्।
3. निम्नलिखितेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः - 1×4=4
- (क) न्यायनये कति अर्थपदानि? तेषां नामानि लिख्यन्ताम्।
(ख) दृष्टान्तलक्षणं किम्?
(ग) आत्मप्रसाधका हेतवः कति विद्यन्ते? तेषां नामानि लिख्यन्ताम्।
(घ) संशयादयः पदार्थाः यथासम्भवं प्रमाणेषु प्रमेयेषु चान्तर्भवन्तोऽपि महर्षिणा तेषां पृथक्कथनं किमर्थम्।
(ङ) को नाम प्रेत्यभावः?
(च) आगमविरुद्धन्यायाभासस्य एकम् उदाहरणं दीयताम्।

★ ★ ★

SANS-1248

XX24(113)—60